

թող գայ վանքի ոչխարները կթե, այս գործից քեզ համար շատ շահմունք կը լինի. եղից, պանրից, բուրդից իր համար «թալաֆուր» կանե: Քեզ էլ սուրբ սքանչելագործի մասունքը կը տամ, կերթաս Թաբրիզու կողմերը, կպտտես»: Ես ուրախացայ, այն ժամանակ մի քանի հարիւր դուրուշ պարտք ունեի, մտածեցի, հա՛, աստուած ողորմաց, պարտքերս կը տամ: Մեկ էլ միտք արի՝ լաւ՛, իմ եղբոր կնիկը մեկ ամսոայ ջահել հարս է, հալա իր մեռելի սեւի մեջն է, ես ինչպե՞ս թողնեմ, որ նա գնայ վանքի ոչխարները կթե: Կասես թե, սատանան ինձ խելքից հանեց, ասեցի՝ ի՞նչ կայ, մեր մղղսիների շատերի կնիկներն, հարսները վանքին ծառայութիւն կանեն, միաբանների համար հաց կը թխեն, նրանց շորերը կը լուան, կը կարկատեն, վանքի պանիրը կը մակարդեն, իւղ կը հանեն, բուրդը կը մանեն, ի՞նչ գլուխդ ցաւեցնեմ – վանքի համար տանտիկնութիւն կանեն: Ու այն կնիկների տղամարդիկն աւելի պատիւ ունեն հայր-սուրբերի մօտ. լաւ ուտում են, լաւ խմում են, լաւ հագնում են: Ինչո՞ւ մղղսի Թորոսը նրանցից պակաս մնայ: Ես Կարապետ հայր-սուրբի հրամանը կատարեցի. իմ եղբոր կնիկը գնաց վանքի ոչխարները կթելու, ես էլ առայ սուրբ սքանչելագործի մասունքը, գնացի դէպի Թաբրիզու երկիրը: Իմ ժողովարարութիւնը քաշեց աւելի քան կես տարի: Երբ դարձայ տուն, տեսնեմ հարսը չկայ: – Ու՞ր է մեր հարսը, հարցնում եմ իմ կնկանից: Նա պատմեց, թե՝ «հարսն ամեն օր կը գանգատտեր, չէր ուզի վանքը գնալ, հայր սուրբը մարդ կ'ուղարկէր, կը տաներ: Յայր սուրբը կասէր՝ «քեզ մղղսի Թորոսն է տոել, որ վանքի ոչխարները կթես, դու քո խզմաթ պէտք է կատարես, մինչեւ նրա գալը»: Մեկ օր տեսանք՝ հարսը չկայ, արեւը մտաւ, գիշերն անցաւ, նա տուն չեկաւ: Առաւօտեան գնացինք սարը պտռեցինք, ձորը պտռեցինք, չկայ ու չկայ: Որտե՞ղ կորաւ, աստուած: Գնացինք ծովի ափը. այնտեղ տեսանք հարսի մարմինը ծովի դալղաները գցել էին դուրս. նա խեղդոած էր... Մօրեն ոչ այնքան հեռու ընկած էր մի նորածին տղայ, որին դաշտի գազանները պատռեր էին»...

Մղղսին ձեռքը տարաւ դէպի երեսը, ինձ երեւաց, որ նա սրբրեց աչքերի արտասուքը, եւ ապա ձեռքը մեկնեց դէպի բլուրի ստորոտը, ասելով.

– Այստեղ են սալմաստեցի ուխտաւորները:

Ես բաժանուեցայ, ինձ հետ տանելով նրա պատմութեան տխուր տպաւորութիւնը...